

Tank M26 Pershing

Krátkozrakost a liknavost politiků a stratégů, kteří rozhodovali v počáteční fázi druhé světové války o perspektivách americké armády, měla za následek to, že v situaci, kdy na evropských bojištích dominovala německá taktika „blitzkriegu“, opírající se o bleskové přesuny tankových jednotek Wehrmachtu, byla tanková vojska USA jen málo početná, a navíc velice chabě vyzbrojená. Tento stav nebyl ovšem dlouho udržitelný.

V době zahájení druhé světové války měla americká armáda 460 tanků, většinou lehkých, rozptýlených v pěchotních a jezdeckých divizích. Úspěchy německých středních tanků v Evropě však způsobily, že vývoji bojových vozidel tohoto typu začala být v USA věnována daleko větší pozornost.

Pozornost patřičných míst upoutalo v této souvislosti vozidlo M2A1, jež bylo vyzbrojeno kanonem ráže 37 mm a chráněno pancířem o tloušťce do 32 mm. Dne 10. července 1940 byly položeny základy k vytvoření Armed Force a následně U. S. Armored Corps, čili kompaktního tankového vojska. Velením této nové formace byl pověřen generál Adna R. Chaffee. Byla zahájena výroba M2A1, ale v létě 1940, po porážce Francie, se nároky na nové obrněné vozidlo podstatně zvýšily. Nový střední tank měl být vyzbrojen dvěma kanony - univerzálním ráže 75 mm a kanonem ráže 37 mm, určeným k ničení obrněných vozidel.

Ovšem stejně jako starší tank M2A1 byl i jeho nástupce, střední tank M3 (kromě něhož existoval též lehký M3), do jisté míry provizorní konstrukcí. Byl u něj použit poměrně dobrý, byť již zastaralý podvozek předchůdce a částečně i korba. Větší kanon byl usazen do kasematy po pravé straně korby, menší pak do otočné věžičky. Americké armádě byl dodáván pod označením M3 General Lee, britské armádě s označením M3 General Grant.

Tanky M3 se sice v boji brzy osvědčily, jenže německý protivník ve vývoji nezaostával a různými inovacemi získával výraznou převahu.

Americkou odpovědí bylo další „provizorium“, a sice slavný střední tank M4 General Sherman, u něž byl použit již osvědčený podvozek z M3. Pružný, dokonale organizovaný americký automobilový průmysl začal okamžitě chrlit tanky M4 v počtech, o jakých mohli Němci jen snít. V jeho produkci předstihli Američané dokonce i SSSR, když stihli vyrobit v mnohem kratším čase podobné množství M4 jako Sověti T-34.

Bylo ovšem zřejmé, že i Němci budou svou armádu vybavovat stále novějšími, lépe pancéřovanými a vyzbrojenými tanky, vůči nimž bude M4 bez šance na úspěch. Proto již při projektování M3 uvažovali Američané o vývoji naprosto nového silného tanku. Alternativ přicházelo v úvahu několik. Jednou z nejnadějnějších byl projekt geometricky zvětšeného M2 o hmotnosti 80 t, vyzbrojeného kanonem ráže 105 mm v korbě a ráže 75 mm ve věži.

V roce 1940 vznikl prototyp těžkého tanku T1, vyzbrojeného kanony ráže 76,2 mm a 37 mm, umístěnými v jedné věži. Dobře chráněné (až 100 mm silným pancířem) a více než 50 t vážící vozidlo bylo poháněno leteckým hvězdicovitým motorem o výkonu 671 kW (900 HP). Jeho prototyp T1E2 byl zařazen do výroby v prosinci 1941 jako M6 a v únoru následujícího roku do výzbroje. Výrobní plány předpokládaly postavení 500 kusů M6 v roce 1942, a v roce následujícím (1943) dokonce ještě desetkrát víc - 5 000 kusů.

Technické problémy se samotným tankem, vysoké výrobní náklady a nechut' armády ovšem způsobily, že do počátku roku 1943 vzniklo pouze 40 těchto vozidel, z toho jich mělo 19 (M6A2, ve verzi T1E1) kombinovaný spalovací a elektrický pohon.

Dlouhá cesta k M26

T20

Koncepcie naprosto nového tanku začala krystalizovat na jaře 1942, ještě před bojovým debutem M4 na africké frontě. Nové vozidlo mělo být lépe pancéřované a vyzbrojené, a také pohyblivější. Zároveň mělo být nižší a širší, při zachování všech přídatných znaků M4. Inspirací při vzniku nového tanku byly do jisté míry i testy Sovětským svazem dodaného exempláře KV.

Počátkem roku 1942 požádala Zásobovací služba (Services of Supply, pozdější Army Service Forces), aby byly co nejdříve, již v květnu, zahájeny přípravy k výrobě série tanků, označených jako T20. Bylo plánováno otestovat na nich různé varianty systému přenosu síly, zavěšení nosných kol a výzbroje ráže větší než 75 mm (pro úplnost: kanon používaný u M3 a M4 vycházel ze slavné francouzské „pětasedmdesátky“, vyvinuté na sklonku 19. století; v roce 1942 už dávala armáda přednost kanonu ráže 90 mm). V projektech byla zpočátku ponechávána menší ráže, ale věže měly být vyměnitelné, čili základ měl být identický. Varianta T20 měla být vyzbrojena kanonem ráže 76 mm, varianta T20E1 automatickým kanonem ráže 75 mm, varianta T20E2 rovněž kanonem ráže 76,2 mm.

V květnu 1942 představilo vývojové oddělení firmy General Motors ve Fisher Body Division dřevěnou maketu nového tanku. Po odsouhlasení byly objednány dva prototypy, označené jako T20E1 a T20E3, a smlouva na postavení těchto strojů byla podepsána v září.

Oba tanky měly být poháněny modifikovanou verzí motoru Ford GAA, používaného u M4A3. Byl to čtyřtákní zážehový motor chlazený kapalinou Ford GAN V-8, o výkonu 350 kW (470 HP). K němu byla použita nová hydromechanická automatická převodovka typu Torquematic 30-30B. Motor, převodovka a dvojitý diferenciál tvořily jeden blok. U T20E1 se počítalo s ranou verzí zavěšení HVSS s tlumiči chvění z přední i zadní části vozíku, u T20E3 byly plánovány torzní tyče. Novinkou bylo přemístění převodovky na zad' vozidla.

Obě prototypová vozidla měla být vyzbrojena kanonem M1 ráže 76 mm, vybaveným stabilizátorem ve svislé rovině a spřaženým s kulometem ráže 7,62 mm, druhý kulomet bylo plánováno umístit do korby. Byl také plánován velkorážní kulomet ráže 12,7 mm na věži. Pancíř na čele věže měl dosahovat tloušťky 89 mm, na čele korby 63,5 mm s úhlem sklonu 47°. Váha tanku činila podle předpokladu 29,8 t. První z tanků měl pásy o šířce 40,64 cm a druhý 42 cm.

Tank T20E1 byl dokončen v květnu 1943 a v červnu měl být odeslán na testy. Jelikož však od září 1942 začala dávat armáda přednost torzním tyčím, byl T20E1 rozebrán a jeho jednotlivé díly byly použity ke stavbě T20E3 (výrobní číslo 30104303) s tímto zavěšením. Jeho testování bylo zahájeno v červenci 1943. Sériová verze měla obdržet označení M27B1, neustálé potíže s poruchami převodovky však výrobu neustále oddalovaly, až způsobily v prosinci 1944 přerušení zkoušek. Zároveň s T20 byly objednány další zkušební tanky: dva T22 u firmy Chrysler a dva T23 u společnosti General Electric Company.

Prototypy T22 č. 1 (výrobní číslo 30104304) a č. 2 (výrobní číslo 30104305) byly hotovy v červnu 1943. Byl u nich použit pohonný systém zapůjčený z M4A3, ale s převodovkou za motorem. Byla také použita suchá převodová skříň s pěti rychlostmi dopředu a jednou zpáteční. Podobně jako u T20 byla u podvozku použita ranější verze vozíků HVSS a pásy T51 o šířce 420 mm. Výzbroj byla stejná jako u T20. Byl také plánován těžší kanon M7 a takto vyzbrojený tank nesl označení T22E2. Realizace se dočkala jiná varianta, čili T22E1. Byl to přestavěný prototyp s věží pocházející z M4 a kanonem M3 ráže 75 mm, vybaveným nabíjecí automatikou. Pancíř čela korby byl zesílen na 66,7 mm. Testy tohoto tanku byly zahájeny na polygonu v Aberdeenu v listopadu 1943, kde se T22E1 připojil k T22 testovanému již dříve. Potíže s motory a chybějící reálné možnosti dalšího rozvoje přispěly ovšem už v únoru 1944 k ukončení testů.

Po T22 se objevil tank s nejvyšším typovým číslem v této sérii, čili T23. Společnost General Electric v Erie dokončila první prototyp (výrobní číslo 3098787) v lednu 1943 a druhý (výrobní číslo 3098788) o dva měsíce později, v březnu. U těchto tanků byl použit elektrický přenos pohonu. Bylo to složité řešení, neboť spalovací motor Ford poháněl generátor, napájející dva elektromotory, jež otáčely pohonnými koly. Díky tomu bylo motoru odlehčeno a kola se mohla otáčet plynule. T23 měl zároveň velice malý úhel otáčení a dosahoval rychlosti až 56 km/hod.

U obou prototypů byly použity vozíky VVSS se svislými pružinami pocházející ze Shermana a pásy měly šířku 408 mm. První prototyp měl věž svařovanou z válcovaných desek, vybavenou prodlouženým výklenkem. Lišila se i přední deska korby. Výzbroj tanků T23 byla stejná jako u T20 a T22 s tím, že kanon byl umístěn v lafetě T80. Jelikož byl tento typ věže v lednu 1943 ohodnocen jako technologicky příliš složitý, byl již druhý prototyp vybaven věží odlévanou, s otočnou podlahou a otáčecím prstencem o průměru 1 753 mm a kanon byl umístěn do lafety T79 (modifikace lafety M34). Čelní pancéřová deska s vyboulením pro kulomet a kompresor ventilace se stala typickým znakem všech pozdějších vozidel řady T20. Pětičlenná posádka měla k dispozici čtyři průlezy.

Navzdory velké hmotnosti elektrické převodovky si tento tank rychle získal v očích odborníků z Ordnance Committee (Zbrojního úřadu) uznání a v květnu 1943 byl zařazen do sériové výroby bez čekání na výsledky testů zbývajících prototypů. Byla objednána série 250 kusů (200 ks s výrobními čísly 30103052-30103251, u zbývajících 50 kusů jsou čísla neznámá), z nichž první byl dokončen v říjnu 1943 a poslední v prosinci 1944.

Sériové tanky obdržely lafetu typu T80 (později standardizovanou jako M62) s širokým pohyblivým štítem čela věže, zásoba střeliva do kanonu činila 68 kusů. Pancíř čela korby byl zesílen na 76,2 mm a hmotnost tanku vzrostla na 33 t. Během výroby byla jeho kvalita poněkud poopravena, ale jeho obsluha byla dál příliš složitá, takže se dostal pouze k výcvikovým jednotkám, kde byl ohodnocen jako nevhodný pro zařazení na frontu. Věž však byla použita u tanků Sherman, vyráběných od roku 1944.

Některé ze sériových tanků T23 posloužily k testování změněného zavěšení. Tank s výrobním číslem 30103068 obdržel zavěšení na torzních tyčích. Této verzi bylo přiděleno označení T23E3 pro prototyp a M27 pro sérii. Tank objednaný u firmy Chrysler v prosinci 1943 byl však hotov teprve koncem srpna následujícího roku, a když byla v prosinci 1944 odmítnuta elektrická převodovka, zájem o něj rychle ustal. T23E3 měl hmotnost 36 t, zásoba střeliva byla zvýšena na 84 náboje.

Tři sériové T23 byly vybaveny zavěšením typu HVSS a novými pásy T80 šířky 584 mm. Hmotnost tohoto typu tanku, s předpokládaným označením T23E4, sice vzrostla na 37 t, ale zato se zlepšily jeho jízdní vlastnosti. S ohledem na převodovku však nebyla přijata ani tato verze.

Přestože bylo postavení nového středního tanku, který by mohl nahradit Shermana, neúspěšné, přineslo jistá pozitiva - podařilo se alespoň vypracovat jeho koncepci a obohatit zkušenosti. Již v okamžiku zahájení výroby T23 bylo totiž zasvěceným kruhům víc než jasné, že pro boj na frontě bude zapotřebí daleko lépe vyzbrojené vozidlo. V té době byly již známy parametry německých těžkých tanků Tiger ukořistěných v Africe a k boji s nimi bylo nutno postavit tank vyzbrojený kanonem ráže 90 mm.

Tanky T25 a T26

T25

Při změně výzbroje nového tanku bylo rozhodnuto využít již osvědčenou konstrukci. V objednávce T23 byly učiněny změny a Ordnance Committee objednal místo posledních 50 kusů 40 strojů T25 s kanonem T7 ráže 90 mm a 10 strojů T26 se stejnou výzbrojí, ale s pancířem čela korby zesíleným na 102 mm. U těchto tanků se při vývoji předpokládala hmotnost 32,5 t a 36 t. S tímto nárůstem však Armored Corps odmítala souhlasit. Aby nebyly změněny bojové možnosti, bylo rozhodnuto o změně převodovky na hydromechanickou Torquematic.

Takto modifikované tanky obdržely označení T25E1 a T26E1. Nakonec byly postaveny dva T25 přestavěné ze sériových T23 (30103053 a 30103054) se zavěšením HVSS. Byly vybaveny věžemi již vyráběnými pro T25E1. Kanon nebyl stabilizován. Pancíř čela korby a čela věže měl tloušťku 76,2 mm.

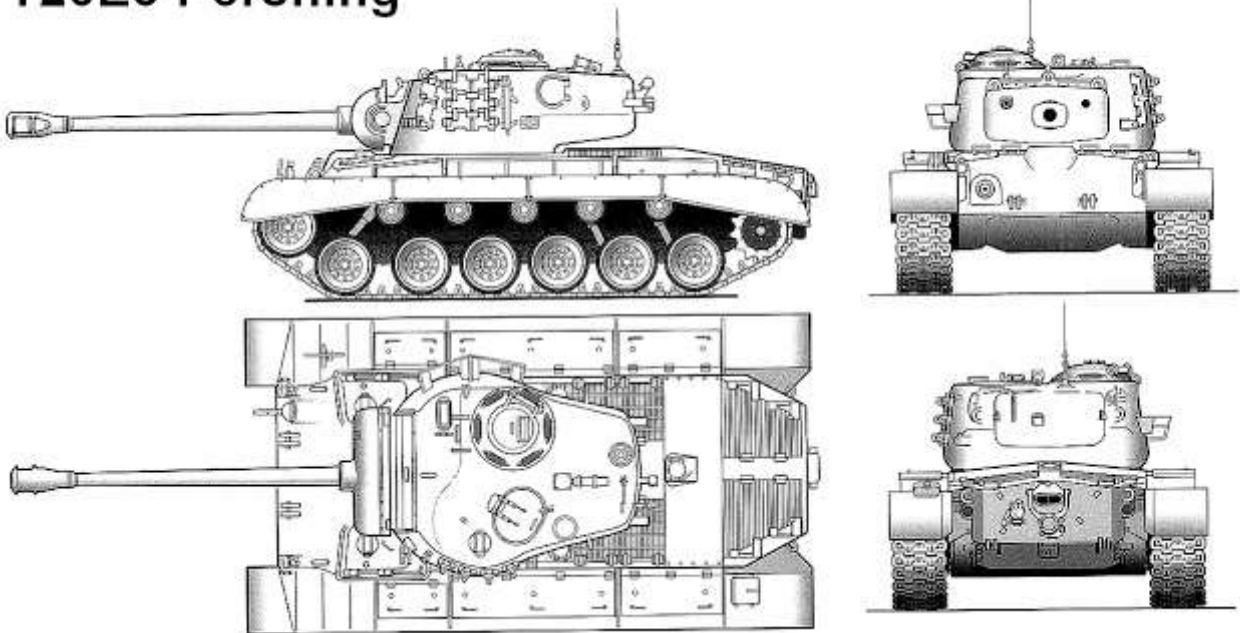
První z tanků byl předán k testům ve Fort Knox v lednu a druhý v dubnu 1944. V říjnu byly zahájeny testy T26 (30128307) se zavěšením na torzních tyčích. Tento tank byl poháněn motorem Ford GAF o výkonu 345,7 kW (470 HP). Na polygonu se prokázalo, že tyto tanky nejsou horší než T26E1 a T26E3. Složitá obsluha elektrické převodovky způsobila koncem roku 1944 ukončení testů.

První z T25 měl hmotnost 37,3 t a byl vybaven pásy šířky 58,4 cm. T25E1 měl pancíř svařovaný z válcovaných desek a byl lehčí. Dosahoval hmotnost i 31,75 t. Pásy, které u něj byly použity, měly šířku 483 mm. První sériový T25E1 sloužil k testům nové lafety výzbroje T102 a nového kanonu T14 ráže 90 mm. Jelikož bylo použito souosé brzdovratné zařízení s hlavní, vznikl volný prostor pro umístění dvou velkorážních kulometů Browning M2HB ráže 12,7 mm. Tank č. 13 (výrobní číslo 30103264) sloužil v roce 1948 ke zkouškám dálkoměru T31 a balistického kalkulátoru kanonu T22. Tyto přístroje, tvořící tzv. integrovaný bojový oddíl, si vynutily značné zvýšení i věže a u sériových tanků již nebyly použity.

Jediný vyrobený T26 měl hmotnost 43,14 t. Jeho čelní pancíř byl zesílen na 101,6 mm a boční na 76,2 mm.

Zrození Pershingu

T26E3 Pershing

Výroba předsériových T25E1 a T26E1 byla zahájena v únoru 1944. Podnik Fisher Tank Arsenal, součást koncernu General Motors, v Grand Blanku (stát Michigan), zakázku realizoval do května. Část těchto tanků prošla všestrannými továrními a armádními testy. Ty se konaly na polygonech koncernu General Motors v Aberdeenu a Úřadu tankových vojsk (Armored Board) ve Fort Knoxu. Jeden tank T25E1 byl vyslán do pouštního polygonu v Phoenixu (stát Arizona).

Veliký důraz byl kladen na prověření přínosu nových tanků na bojišti. Americká armáda do té doby nepoužívala tanky s tak velkou hmotností. Prázdný T25E1 měl hmotnost 31,8 t a T26E1 39,6 t. Ačkoliv měly oba zavěšení na torzních tyčích, pouze deset T26E1 bylo se zesílenými tyčemi. T26E1 byl opatřen pásy T81 šířky 610 mm a T25E1 pásy užšími, širokými pouze 483 mm. I když byl do obou typů montován stejný kanon, T7 ráže 90 mm, byly použity různé lafety (u T25E1 lafeta T99 a u T26E1 lafeta T99E1, s pancířem zesíleným na 114 mm). Konstrukce věže byla podobná věži používané u T23, byla však zvětšena a v zájmu vylepšení rovnováhy značně prodloužena dozadu.

Při zkouškách na jaře 1944 byl proveden porovnávací test prototypů a sériových tanků na sedmikilometrové dráze polygonu v Aberdeenu. T25E1 potřeboval na její překonání 23 minut, T26E1 26 minut, sériový M4A3E8 se zavěšením HVSS 28 minut a 35 vteřin, sériový M4A3 se zavěšením VVSS 30 minut a 40 vteřin, sériový T23 měl poruchu. Po těchto testech bylo rozhodnuto, že tank T25E1 má příliš tenký pancíř, příliš křehké zavěšení a přílišný měrný tlak. Bylo rozhodnuto pokračovat pouze ve vývoji T26E1.

Rozhodnutí o zahájení sériové výroby prvních 250 kusů bylo přijato ještě v lednu 1944, ale čekalo se ještě na konečný výsledek testů. Dodávky nových tanků byly však pro americkou armádu nutností, jelikož Shermany se na normanském bojišti projevíly jako neschopné čelit novým německým tankům.

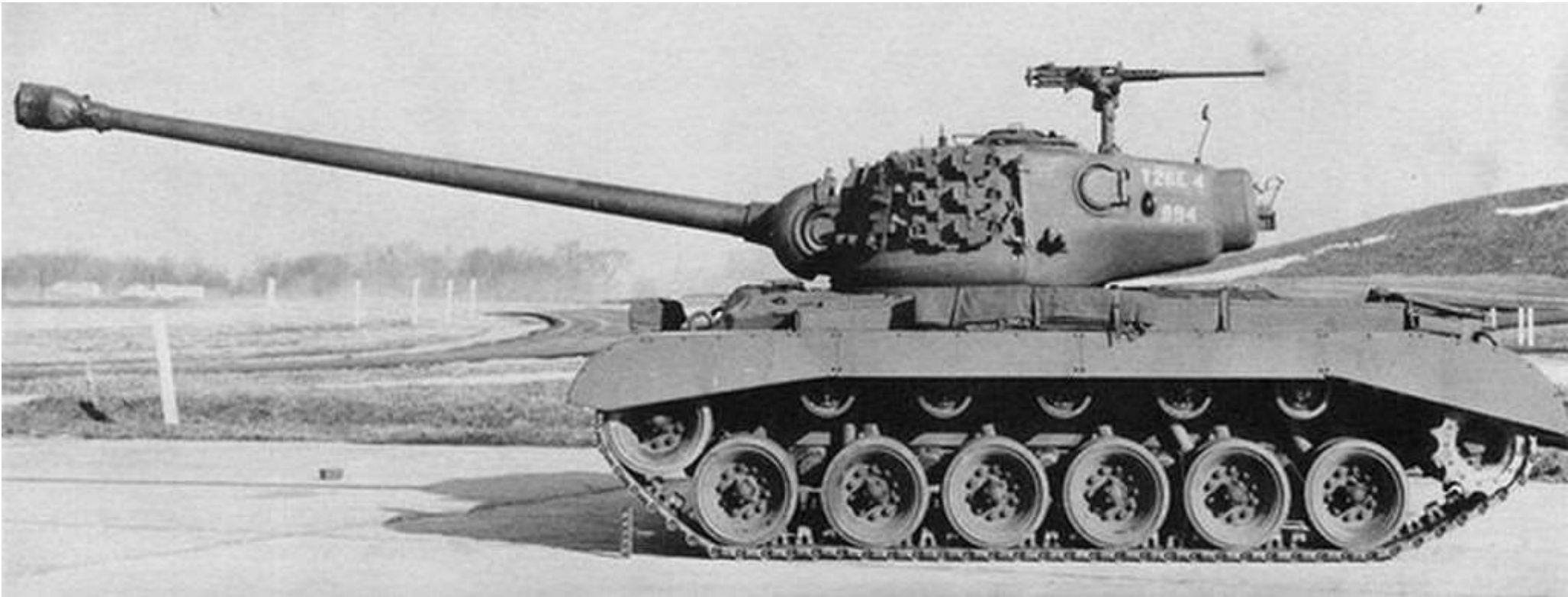
Před zahájením masové výroby bylo provedeno několik významných změn. U kanonu T7 byla zavedena úst'ová brzda, která odváděla plyny po výstřelu, jež do té doby zvedaly oblaka prachu znemožňující další výstřel. Byl zvýšen počet nábojů do kanonu ze 42 na 70, což vyžadovalo odstranění otočného koše věže s podlahou a odstranění vodních komor chránících zásobníky. Zároveň bylo několik nábojů umístěno coby pohotovostní zásoba, připravená k okamžitému použití, do věže. Byl změněn poměr diferenciálu z 2,08:1 na 1,79:1, což usnadnilo, navzdory o 3 m zvětšenému poloměru zatáčení, řízení. Dále byla navržena úprava chlazení mechanismu diferenciálu, spojení motoru se setrvačником, odstranění úniků oleje a změna vedení chladiče.

Modernizovaná verze obdržela označení T26E3. K postavení prototypu byl využit pátý sériový tank T25E1 (výrobní číslo 30103256). U tohoto tanku byla navíc pozměněna věž. Místo velkého a dvoudílného otočného průlezu nabíječe byl zaveden menší, jednodílný. Tím byl zesílený strop věže. Držák protiletadlového kulometu byl přemístěn na zad' věže. Upravená lafeta kanonu obdržela označení T99E2 a později M67. Samotný kanon bohužel nebyl stabilizován, což posádku nutilo v zájmu přesné střelby tank zastavit. Mechanismus zvedání hlavně byl také příliš slabý. Přes značnou palebnou sílu byla výzbroj nového tanku v porovnání s M4, s kanonem ráže 76 mm, celkově krokem vzad. Také centrální ventilátor se projevil jako málo výkonný a byl nahrazen výkonnějším, ovšem až po ukončení války v Evropě. U některých exemplářů byly pásy T81 o šířce 610 mm nahrazeny užšími T81E1 o šířce 584 mm, stejnými jako u M4A3 s HVSS.

T26E3 byl zařazen do výroby v červenci 1944 jako těžký tank. Vozidlům z první zakázky (s výrobními čísly od 30119821 do 30120070) byla přidělena čísla od 11 do 260 (u T26E1 od 1 do 10). Výroba byla zahájena v listopadu v podniku Fisher Tank Arsenal koncernu GM a ještě v tomtéž měsíci bylo dokončeno 10 kusů, v prosinci pak bylo postaveno 30 kusů, v lednu 1945 70 kusů a v únoru 132 kusů.

Od března 1944 se výroba rozběhla také v závodech Detroit Tank Arsenal firmy Chrysler a hned v prvním měsíci bylo vyrobeno celkem 269 kusů, v květnu pak 361 kusů a v červnu 370 kusů. Podnik Fisher postavil do konce června 1 190 tanků, Chrysler vyrobil do konce května 246 kusů a do konce roků dalších 992 kusů. Celkem bylo vyrobeno 2 428 tanků M26, které byly v květnu 1946 překlasifikovány na střední tanky.

T26E4 SuperPershing

Byla to důkladně provedená modifikace, jejímž cílem bylo vytvořit tank schopný rovnocenného boje s nejnovějším německým strojem, čili PzKpfw VI Königstiger. Jelikož byl německý tank vyzbrojen kanonem KwK 43 s hlavní délkou 71 kalibrů, bylo rozhodnuto vyzbrojit Pershing podobně. Americká armáda podobný kanon k dispozici měla. Jeho tanková verze byla označena T15E1. Při stejné ráži jako M3 měla hlaveň delší o 1 676 mm (73 kalibry) a byla v ní používána větší výbušná nálož. Tento kanon byl nainstalován do prvního sériového exempláře T26E1 (výrobní číslo 30103292), přičemž se změnilo označení tanku na T26E4.

Tak dlouhá hlaveň si vyžádala instalaci mohutných kompenzačních pružin, které byly z důvodu nedostatku místa ve věži umístěny na její střechu. Tento tank byl 15. března 1945 zařazen do 3. tankové divize na území Německa. Tam byl instalován zaměřovač M71C, jelikož M71E4, původně pro tento kanon určený, se během přepravy ztratil. Zároveň byl instalován přídatný pancíř, 80 mm silný plát vyříznutý z Panthera jako kryt kanonu, a dvě desky oddělené mezerou na čelo korby. Tank byl obsazen posádkou ze 33. tankového pluku, ale ke střetu s Königstigerem nedošlo.

Druhý exemplář T26E4 byl objednáán v březnu. Byl to přestavěný 97. sériový T26E3 (výrobní číslo 30119907). U tohoto tanku byla použita dělená munice a bylo změněno označení kanonu na T15E2. Střela T30E16 měla počáteční rychlost 1 144 m/s (střela T33 o něco nižší, 976 m/s), což stačilo k proražení předního pancíře Panthera ze vzdálenosti 2 400 m. Sériové tanky měly obdržet lafetu T119 a zásoba střeliva byla snížena na 54 kusů. Zároveň bylo objednáno 1 000 kusů T26E4, u nichž byly pružiny umístěny uvnitř věže, ale konec války přispěl ke snížení této zakázky na 25 vozidel.

T26E2 (M45)

Zpočátku bylo plánováno postavit podpůrný tank s houfnicí ráže 105 mm na podvozku T23. Po opuštění vývoje T23 bylo rozhodnuto postavit takové vozidlo na podvozku T26E1. Byl tedy přizpůsoben projekt lafety pro věž tohoto tanku a v říjnu 1944 byla zahájena stavba prototypu označeného T26E2. Nová lafeta získala označení M117 (později M71) a byla vybavena svislým stabilizátorem.

Jelikož byla houfnice M4 mnohem lehčí než kanon M3, byl podstatně zesílen pancíř věže. Její čelo dosahovalo tloušťky až 203 mm a boky od 76 do 127 mm. Při bojích v Evropě se však zjistilo, že normální tankové kanony jsou mnohem účinnější, takže se na dodávky této verze tolik nespěchalo. Prototyp objednaný na duben 1945 byl dokončen teprve v červenci. Po válce byla objednávka značně snížena, závod Detroit Tank Arsenal koncernu Chrysler postavil do konce roku 1945 pouhých 185 kusů vozidla standardizovaného jako M45. Část těchto tanků byla pak s úspěchem nasazena v korejské válce.

T26E5

Tento tank měl být nástupcem těžce pancéřované verze Shermana M4A3E2 Jumbo. Podobný průlomový tank měl vzniknout na podvozku T26E3. V lednu 1945 bylo objednáno 10 takových tanků označených T26E5 a nakonec bylo ve firmě Chrysler postaveno 24 exemplářů, z nichž první, na němž byly zahájeny práce v červnu, byl dokončen již v červenci.

Tank byl skutečně těžce pancéřován. Čelo věže mělo sílu 190 mm, boky 89 mm a zad' kvůli vyvážení 127 mm. Štít kanonu měl tloušťku 279 mm, naprosto nové bylo čelo korby, silné v horní části 152 mm a v dolní části 102 mm. Jelikož hmotnost tanku vzrostla na 44,79 t, byly pásy pomocí přílozek rozšířeny o 102 mm. To dovolilo udržet dosavadní měrný tlak. Tank byl mnohem pomalejší než normální M26 a jeho standardní zavěšení špatně snášelo zvýšenou hmotnost. Konec války způsobil, že zájem o tuto verzi značně zeslábl.

Malé modifikace

T8 Floating Device

V polních podmínkách způsobovala hmotnost tanku mimo jiné potíže při zdolávání vodních překážek. Tank byl tedy různě přizpůsobován k jejich překonávání - jak po dně, pod vodou, tak po hladině, plaváním.

K pohybu pod vodou byl tank utěšňován, a žaluzie a výfuky byly upevňovány kovové komíny trčící nad hladinu, zaměřovač byl chráněn krytem. K plavání byla postavena dvě zařízení. První z nich, MC-1 Tank Floation Device, se skládalo ze dvou nafukovacích plováků, připevňovaných ke kovové mříži namontované na tanku. Za jízdy se plováky skládaly nahoru. Při plavbě však musel být tank tažen. Zařízení bylo náročné na obsluhu a citlivé na střelbu.

Druhé zařízení, T8 Floating Device, bylo koncipováno jako kovový ponton s možností řízení a s pohonem z motoru tanku. Celek byl více než 15 m dlouhý a tank, vybavený navíc komíny nad žaluziemi, vjížděl dovnitř pontonu. V obou případech zůstalo však jen u pokusů.

Existovala také snaha zvýšit palebnou sílu M26. V prosinci 1945 procházel v Aberdeenu testy tank č. 2011 (výrobní číslo 30128557), vybavený raketovou soupravou T99. Byly to dvě dvojité krabicové rampy upevněné na bocích věže. Každá z nich obsahovala 22 raket ráže 114,3 mm. Navádění na cíl se dělo otáčením věže nebo zvedáním kanonu. Střely bylo možno odpalovat jednotlivě, ve dvojicích nebo salvou, v časovém intervalu 10 vteřin. Ničivý efekt byl stejný jako při použití náboje ráže 105 mm. Dostřel rakety činil 4 186 m. Použité soupravy bylo možno odhodit. V sériové výrobě však souprava nebyla použita.

V roce 1946 byly na tank s výrobním číslem 30127300S nainstalovány na pravý blatník dva přídavné kulomety. Byly dálkově řízeny pomocným řidičem. Navíc byla na místo pozorovací věžičky umístěna otáčivá věžička T121, se dvěma velkorážnými kulomety ráže 12,7 mm. Výzbroj na blatníku byla ohodnocena jako pro obsluhu obtížná a věžička jako znesnadňující práci velitele, obě řešení byla proto odmítnuta.

U jednoho tanku M26 byla věž nahrazena nízkou svařovanou věžičkou, vybavenou plamenometem Canadian Iroquis. Toto vozidlo s označením T35 obdrželo gumové pásy T84E1.

Pokusy o modernizaci M26E1 - M26A1

V červnu 1945 objednala Ordnance Committee dva prototypy M26 vyzbrojené kanonem T54. Byl to kanon T15E2 s kratší a širší nabíjecí komorou, díky čemuž bylo opět možno používat jednotné střelivo, i když jeho zásoba byla omezena na 41 kusů. Kanon byl upevněn do lafety T126 se souosým brzdovratným zařízením. Přestavbu dvou sériových M26 na M26E1 provedly dílny Martens Ferry Division firmy Blaw Knox Company. Druhý ze strojů prošel v období od února 1947 do ledna 1949 úspěšně testy na polygonu v Aberdeenu. Rozpočtové škrty však nakonec znemožnily použít tento kanon u sériových tanků.

Označení M26A1 měly sériové tanky, u nichž byl kanon M3 nahrazen modernizovaným M3A1, s ventilací hlavně a jednokomorovou úst'ovou brzdou.

M26E2

Jelikož motor pocházející ze Shermana byl příliš slabý, bylo v roce 1948 rozhodnuto použít u tohoto tanku novou pohonnou jednotku. Volba padla na čtyřdobý motor Continental AV- 1790-3 o výkonu 604 kW (810 HP). Byl to vzduchem chlazený motor systému V-12. Plánovalo se také použití nové hydromechanické převodovky. Modifikovaný tank zahájil v květnu 1948 testy na polygonu, jejichž výsledkem se stal nový tank T40, následně standardizovaný jako M46.

Na podvozku M26 byla také postavena samohybná houfnice T84 ráže 203 mm, transportér střeliva T31 a vyprošťovací tank T12. Na prodlouženém podvozku bylo postaveno samohybné dělo T93 ráže 203 mm a houfnice T92 ráže 240 mm.

M26 Pershing v boji

Západní Evropa

Nový tank se na frontu dostal ještě před rozběhnutím sériové výroby. Z prvních 40 postavených T26E3 byla polovina vyslána do Fort Knoxu, kde měly projít schvalovací procedurou, a druhá polovina byla vyslána na frontu do Evropy. Někteří vojáci sice měli o nasazení nedokonale prověřené výzbroje pochybnosti, zástupce náčelníka štábu pro technické záležitosti armády generál Maxwell však toto rozhodnutí přijal.

V lednu 1945 byly tanky naloděny a poslány do Antverp v Belgii. Zároveň byla do Francie vyslána mise s krycím označením Zebra, která měla obsluhu seznámit mimo jiné i s novými tanky. Skládala se z vojáků v čele s generálem Barnesem (příznivcem okamžitého nasazení M26) a ze zástupců výrobců. Do Paříže dorazila 9. února 1945. Tanky byly následně převezeny na zvláště k tomuto účelu upravených transportérech M25 do Căch, kam dorazily 17. února. Jejich posádky byly zpočátku vybrány ze 3. tankové divize, později i z 9. tankové divize, a byl zahájen výcvik trvající šest dní. Především byly seřizeny zaměřovače a posádky se naučily takřka odstřelovačskému míření na konkrétní místo nepřátelského tanku. Zároveň byly odstraněny závady kanonu, který původně nebyl vybaven úst'ovou brzdou, a různé závady samotného tanku, typické při zahájení výroby.

Bojová kariéra Pershingu začala 25. února 1945, kdy dorazily na frontu první z deseti T26E3, přidělených 3. tankové divizi. První tank byl poškozen 28. února; byl to T26E3 č. 38 s bojovým jménem Fireball („kulový blesk“), přidělený k rotě F 33. tankového pluku - byl na cestě do Elsdorfu třikrát zasažen do věže Tigerem. Padli dva tankisté, ale tank se podařilo stáhnout a opravit. Na frontě se Fireball ocitl opět 7. března, s kanonem ze stíhače tanků M36. Z první řady tanků přidělených 3. tankové divizi byl nenávratně ztracen pouze jeden. Bylo to vozidlo č. 25 z rotě H 33. tankového pluku, které narazilo 6. března v obci Niel (severně od Kolína) na německý stíhač tanků Nashorn s kanonem ráže 88 mm. Zásah ze 250 m tank zapálil a později přivodil explozi. Posádka se však zachránila.

Z 20 tanků, přivezených počátkem roku 1945 do Evropy, bylo deset rozmístěno v různých jednotkách 32. a 33. tankového pluku. Dalších pět tanků vytvořilo 28. února pod velením poručíka Johna Grimballa v rámci 9. tankové divize četu rotě A 14. praporu. Zbývajících pět bylo ještě přiděleno porúznu ke třem dalším rotám tohoto praporu. Četa poručíka Grimballa (tanky se sériovými čísly 27, 28, 35 a 39) byla 7. března 1945 přidělena jako přímá podpora rotě A 27. mechanizovaného praporu, která dobyla most v Remagenu na Rýně. Tank č. 22 byl o týden dříve, 1. března, dvakrát zasažen tříštivými střelami ráže 150 mm a byl vážně poškozen. Jeho velitel padl. Vozidlo bylo později opraveno.

Během bojů na konci února a počátkem března 1945 byl T26E3 standardizován jako M26 General Pershing. Po dvou týdnech bojové činnosti bylo na účet Pershingů započítáno zničení několika nepřátelských tanků - jednoho PzKpřw VI Tiger I, čtyř PzKpřw IV a jednoho PzKpřw V Panther; zničení Panthera v ulicích Kolína bylo dokonce zvěčněno na filmovém pásu. Nenávratně byl ztracen jeden tank a dva byly vážně poškozeny.

Další transport, čítající 40 tanků M26, dorazil do Evropy 25. března 1945. Obdržela je americká 9. armáda, v níž byly rozděleny do 2. tankové divize, 22 tanků, 5. tankové divize 18 tanků. Dodávka těchto vozidel na frontu vyžadovala přípravu dalších upravených transportérů M25. Ke 2. tankové divizi dorazily Pershingy 2. dubna. Po jejich „rozbalení“ seřídil zástupce výrobce mířidla a posádky dostaly pouhých 45 minut na seznámení s novou výzbrojí. Poté byly bez jediného zkušebního výstřelu vyslány na frontu. Podobně vypadal i výcvik u 5. tankové divize, i když tam byly tanky předvedeny také příslušníkům divizního opravárenského praporu a členům 536. těžké opravárenské tankové roty.

Další Pershingy byly určeny pro 11. tankovou divizi, kam ovšem 12. dubna dorazilo z 30 plánovaných kusů pouze 15. Příčinou zpoždění byl nedostatek transportérů a také chybějící most s dostatečnou nosností přes Rýn. Vlakový transport nebyl možný, protože železnice byla zničena letectvem. V této divizi byl výcvik nových posádek proveden podle programu, ale bojovou činnost zahájily Pershingy až 21. dubna. Teprve tehdy totiž dorazily větší dodávky nových tanků i s dalšími technickými týmy. V této situaci byla „mise Zebra“ prohlášena za ukončenou a její účastníci se vrátili do USA. Do data kapitulace Německa bylo do Evropy dodáno celkem 310 kusů M26, z nichž bylo 200 předáno bojovým jednotkám. Nejdále na východ, až do Plzně, došly Pershingy 16. praporu 16. tankové divize.

V roce 1945 byl jeden M26 (T26E3) v rámci výměny výzbroje předán Sovětskému svazu.

Pacifik

Přestože byl M26 projektován pro rovinaté terény Evropy, bylo nutné nasadit ho jako jediný tank svého druhu též do invaze na japonské ostrovy. Ještě před touto operací mělo však být prověřeno v praxi, jak si Pershing povede v naprosto nových terénních a klimatických podmínkách.

Dne 1. června 1945 vypukly po vylodění na Okinawě těžké boje, během nichž došlo na tomto válčišti poprvé při bojové činnosti k těžkým ztrátám na tancích. Bylo rozhodnuto poslat tam nová vozidla. Už od poloviny května byla pro japonská bojiště připravena zásilka dvanácti M26 se zásobou střeliva a náhradními díly. Zároveň s ní se měli do Tichomoří vydat dva kapitáni, Grey a Tauss, jejichž úkolem bylo kromě výcviku posádek též přizpůsobení tanků na podmínky bojů v Pacifiku. Z USA byly tanky i personál vysláni 24. května, ale cesta na Okinawu se protáhla až do 21. července, takže transport dorazil pozdě, až po ukončení bojů. Z přivezených tanků byly tedy vyloděny pouze čtyři, které byly využity k vytvoření výcvikového střediska posádek ze 193. a 711. tankového praporu (z každého praporu šest posádek) a z personálu 81. a 293. těžké opravárenské roty. Po kapitulaci Japonska se staly tanky M26 součástí okupační armády.

Korejská válka

O několik let později, v roce 1950, kdy komunistická Severní Korea přepadla nacionalistickou Jižní Koreu, byly Pershingy do této války nasazeny na jihokorejské straně. Dříve než se korejský válečný konflikt rozhořel naplno, požádala jihokorejská vláda USA o dodávku 189 tanků M26. Americká vláda žádost odmítla s oficiálním prohlášením, že Pershingy jsou do tamějšího terénu nevhodné. Ve skutečnosti však měla obavy, že by mohly napomoci útoku na Kim Ir-Sena.

Tato krátkozraká předpojatost se však brzy tvrdě vymstila. Když 25. června 1950 vyrazili komunisté na Soul, chyběly Jihokorejciům tanky, které by se dokázaly postavit 150 sovětským T-34/85, které tvořily výzbroj severokorejské armády. Po třech dnech usilovného hledání se jim podařilo nalézt tři M26 uskladněné v Tokiu, bohužel však v žalostném technickém stavu. Do 13. července byly v horečném tempu provedeny nejnutnější opravy a složeny posádky. Již po třech dnech byly vyloděny v přístavu Pusan na jihu Koreje. Tam se při jejich výcviku ukázalo, že tanky mají nasazeny špatné řemeny pohonu ventilátoru chladiče motoru. Kvůli rychlému přehřívání pohonného systému se tedy mohly pohybovat pouze na krátké vzdálenosti. Přesto byly 28. července naloženy na plošinové vozy a vyslány na frontu. Již po třech dnech byly však beznadějně obklíčeny nepřátelskou pěchotou u města Čindžu. Při pokusu o ústup narazily na stržený most, a navíc se jejich motory přehřály a zhasly. Posádky tanky opustily, některým z tankistů se podařilo probít zpátky do vlastních pozic, sedm z nich spolu s velitelem čtyř poručíkem Fowlerem padlo, nebo se dostalo do zajetí. Opuštěné tanky byly pak pravděpodobně předány Číně a Sovětskému svazu.

V USA byly mezitím určeny k převelení na korejské bojiště tři tankové prapory: 73. vybavený kompletně M26, 70. vybavený jen částečně M26 a 6. prapor s novými tanky M46. Tyto prapory dorazily do Pusanu 8. srpna 1950. Zakrátko nato byl tanky M26 částečně přezbrojen i 89. tankový prapor, který se v Koreji již nacházel. S výjimkou 6. praporu měly všechny ostatní prapory, vyslané na frontu, smíšené složení, čili M4A3 a M26.

V srpnu ještě dorazil 72. tankový prapor a 1. tankový prapor námořní pěchoty. Koncem srpna bylo na frontě celkem asi 200 M26. K prvnímu kontaktu s nepřátelskými tanky došlo 17. srpna u řeky Naktong. Ze čtyř T-34/85 byl jeden zničen ve spolupráci s pěchotou a jeden palbou tankových kanonů.

Od 18. do 25. srpna podporovaly tanky rotu C 73. praporu útok 27. pěšího pluku na Tabudong. Při odrážení útoku bylo zničeno 13 tanků T-34/85 a 5 vozidel SU-76 bez vlastních ztrát. Později byly bojem s tanky pověřeny Shermany, zatímco Pershingy byly využívány hlavně jako pojízdné dělostřelectvo, jelikož měly potíže s pohybem v hornatém terénu. Během válečných operací se ovšem ukázaly jako velice účinný prostředek pro boj s tanky. Jako velice odolný se projevil zejména jejich pancíř, i když kanonu ZiS-S-53 (D-5) ráže 85 mm tanku T-34/85 nebo protitankovému dělu ZiS-2 ráže 57 mm odolávaly Pershingy jen těžko.

Zdroj:
Amercom SA
internet